

Рибальченко К. О.

здобувач кафедри глобальної економіки,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

РОЗРОБКА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ У РИБОГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Розкрито основні підходи до висвітлення концептуальних засад реалізації державної регуляторної політики у рибному господарстві. У статті доведено, що державна регуляторна політика має бути спрямована на забезпечення умов сталого економічного зростання та вдосконалення механізмів галузевого державного управління та регулювання. Обґрунтовано те, що державна регуляторна політика відкриває нові методичні та практичні підходи до оптимізації та послідовності, передбачуваності й стабільності відносин держави із суб'єктами рибогосподарської діяльності в ринковому середовищі. Запропоновано сформулювати Державний реєстр рибогосподарських водних об'єктів (їх частин). Надано пропозиції щодо оптимізації орендної плати суб'єктами аквакультури за використання земель водного фонду, які надані для цілей аквакультури.

Ключові слова: державна регуляторна політика, аграрний сектор, держава, державне регулювання, регуляторний акт, економіка, методика, гідротехнічні споруди, спеціальне водокористування, оренда.

Постановка проблеми. Державна регуляторна політика в аграрному секторі економіки є частиною загальної політики України. Вона спрямована на забезпечення умов сталого економічного зростання та вдосконалення механізмів галузевого державного управління та регулювання. Державна регуляторна політика як постійний, послідовний курс органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, спрямований на впровадження оптимального державного управління в економічній, соціальній сферах та різних галузях, зокрема і рибній галузі. Актуальними питаннями державної регуляторної політики є спрямування на зменшення втручання органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у діяльність суб'єктів рибного господарства, усунення правових, адміністративних, економічних та організаційних перешкод у розвитку рибогосподарської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у теоретичне становлення, формування та реалізацію регуляторної політики у різних сферах аграрного сектору внесли

такі вчені як: В. Бодров, В. Білоцерківець [5, С. 19-24], Н. Вдовенко [2], П. Гайдуцький, В. Геєць, С. Кваша [1, С. 12-16], М. Корецький, М. Латинін, І. Лукінов, П. Макаренко, О. Могильний, Б. Панасюк, В. Юрчишин [3, С. 15-20], Г. Пилипенко [4, С. 47-51].

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування концептуальних засад забезпечення регуляторного впливу держави на економічні й соціальні процеси, оптимізації адміністративно-правового регулювання економічних відносин в рибогосподарському виробництві.

Викладення основного матеріалу. Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що вплив державного регулювання здійснюється на основі встановлення і дії таких принципів, за яких процес створення нового регуляторного акта максимально відповідав би потребам суспільства та підтримувався адекватними заходами державного забезпечення. Здійснення державної регуляторної політики має сприяти: відповідності державного регулювання вимогам ринкових відносин; прозорості, послідовності та передбачуваності рішень органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо регуляторних актів; впровадженню нових регуляторних актів тільки після проведення всебічного аналізу їх потенційної ефективності у досягненні поставлених цілей та можливого впливу на економічне середовище в Україні; періодичному відстеженню ефективності та наслідків впровадження існуючих регуляторних актів і заходів, здійснених у рамках їх реалізації; запровадженню процедур публічного обговорення з приводу розробки та прийняття регуляторних актів; узгодженню дій усіх центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Державна регуляторна політика спрямовується на суттєве удосконалення практики регулювання діяльності суб'єктів, перегляд існуючих регуляторних актів на предмет їх доцільності в нових економічних умовах, удосконалення нормативно-правової бази в економічній і соціальній сферах. Важливо забезпечити систематичне відстеження ефективності впровадження регуляторних актів, оцінювання економічних і соціальних наслідків від прийнятих регуляторних актів. Необхідним є встановлення обов'язкових правил та єдиної процедури, які забезпечували б незворотність та послідовність державної регуляторної політики. Державна регуляторна політика відкриває нові методичні та практичні підходи до оптимізації та послідовності, передбачуваності й стабільності відносин держави із суб'єктами рибогосподарської діяльності в ринковому середовищі. Вона охоплює всі сфери державного регулювання їх діяльності. Рибна галузь має два основні напрями: промислове рибальство, аквакультура. Необхідно відмітити, що законодавчі й регуляторні акти встановлюють обов'язки, права, стосуються свободи і законних інтересів громадян, і суб'єктів рибогосподарської діяльності, визначають напрями використання водних об'єктів.

Від напрямку використання водного об'єкту залежить і порядок оформлення документів на його використання. У випадку, якщо водний об'єкт використовується для вилучення

або добування риби (промислового рибальства або спеціального використання водних біоресурсів), суб'єкт рибогосподарської діяльності не зобов'язаний укласти договір оренди водного об'єкту. З цією метою достатньо мати відповідні дозвільні документи на спеціальне використання водних біоресурсів. Виключенням є лише режим спеціального товарного рибного господарства, що є проміжною формою між аквакультурою та рибальством. У випадку, якщо водний об'єкт використовується для цілей аквакультури, суб'єкт рибогосподарської діяльності повинен взяти в оренду водний об'єкт, гідротехнічні споруди, а при необхідності отримати і дозвіл на спеціальне водокористування. Таким чином, рибогосподарський водний об'єкт, як комплекс земельної ділянки, характеризується відповідною формою рельєфу та зосередженням у ньому водних ресурсів, які можуть бути задіяні і для промислового рибальства, і для аквакультури.

Для захисту інтересів підприємств, Законом України «Про аквакультуру» [6], введено поняття рибогосподарські технологічні водойми. Це штучно створені спеціалізовані рибницькі ставки, рибницькі басейни, садки, технічні характеристики яких відповідають технологічним вимогам розведення, вирощування та утримання риби. Комплекс рибогосподарських технологічних водойм з рибогосподарськими будівлями та спорудами складають рибницьке господарство. До таких водойм відносяться рибницькі ставки, садки та басейни: колишніх рибгоспів та рибкоколгоспів; рибомеліоративних станцій; нерестово-вирощувальних підприємств; рибозаводів; науково-дослідних підприємств, установ та організацій, що здійснюють діяльність у сфері аквакультури; підсобних господарств, які використовувалися для вирощування об'єктів аквакультури.

Водні об'єкти надаються суб'єктам аквакультури в користування на умовах оренди органами, що здійснюють розпорядження земельними ділянками під водою (водним простором) згідно з повноваженнями, визначеними Земельним кодексом України відповідно до статті 51 Водного кодексу України. Рибогосподарські технологічні водойми надаються у користування на умовах оренди органами, що здійснюють розпорядження земельними ділянками під водою (водним простором) згідно з повноваженнями, визначеними Земельним кодексом України відповідно до статті 14 Закону України «Про аквакультуру» [6, С. 26]. Як водний об'єкт так і рибогосподарська технологічна водойма надаються у оренду за наявності паспорту рибогосподарської технологічної водойми або технічного проекту. Плата за оренду рибогосподарської технологічної водойми нараховується на підставі Методики визначення розміру плати за користування на умовах оренди рибогосподарської технологічної водойми, що затверджена наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 14.01.2014 № 11 «Про затвердження Методики визначення розміру плати за використання на умовах оренди частини рибогосподарського водного об'єкта, рибогосподарської технологічної водойми». В подальшому пропонуємо всі рибогосподарські водні об'єкти (їх частини) внести

до Державного реєстру рибогосподарських водних об'єктів (їх частин). У новому реєстрі будуть вказані назва, тип та місцезнаходження водного об'єкту, технічні параметри, його цільове використання. Після реєстрації рибогосподарських водних об'єктів буде вирішене питання щодо ідентифікації водних об'єктів.

Висновки. Таким чином, законодавчі й регуляторні акти, які встановлюють обов'язки та зачіпають права, свободу та законні інтереси громадян і суб'єктів господарської діяльності, насамперед передбачають: правила та процедури щодо входження на ринок та виходу з нього суб'єктів господарської діяльності, їх створення та ліквідації; правила та процедури, що регламентують певні види діяльності; контроль за безпекою та якістю продукції; контроль за обов'язковими платежами до бюджетів і державних цільових фондів; правила щодо обсягу та процедур подання обов'язкової звітності; регулювання цін. Зробимо висновок, що: а) державна політика у сфері рибогосподарського виробництва має стосуватися змісту регуляторних актів на предмет їх відповідності принципам державної регуляторної політики; б) необхідно сформулювати і внести до Державного реєстру рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) всі рибогосподарські водні об'єкти, рибогосподарські технологічні водойми, акваторії (водний простір) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України. Після реєстрації рибогосподарських водних об'єктів буде ліквідовано проблемне питання щодо ідентифікації водних об'єктів.

Список використаної літератури

1. Кваша С. М. Наукові засади державного регулювання розвитку аквакультури штучних водойм / С. М. Кваша, Н. М. Вдовенко // Економіка та держава. – 2011. – № 11. – С. 12-16.
2. Кваша С. М. Специфічні особливості державного регулювання аквакультурного виробництва в Україні / С. М. Кваша, Н. М. Вдовенко // Ефективна економіка. – 2011. – № 8. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua>.
3. Юрчишин В. В. Науково-методологічні та організаційні основи розвитку системи управління аграрним сектором економіки / В. В. Юрчишин // Економіка АПК. – 2003. – № 1. – С. 15-20.
4. Пилипенко Г. М. Характер взаємодії державної і ринкової координації / Г. М. Пилипенко // Економіка розвитку. – 2013. – № 4 (68). – С. 47-51.
5. Білоцерківець В. В. Роль держави в активізації розвитку авангардної економіки: демпфер чи протагоніст? / В. В. Білоцерківець // Академічний огляд. – 2013. – № 1 (38). – С. 19-24.

6. Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 № 5293-VI // Офіційний вісник України від 26.10.2012 – 2012. – № 79. – С. 26.

РЫБАЛЬЧЕНКО К. О. РАЗРАБОТКА КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ ОСНОВЫ РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ РЕГУЛЯТОРНОЙ ПОЛИТИКИ В РЫБОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Раскрыты основные подходы к освещению концептуальных основ реализации государственной регуляторной политики в рыбном хозяйстве. В статье доказано, что государственная регуляторная политика должна быть направлена на обеспечение условий устойчивого экономического роста и совершенствования механизмов отраслевого государственного управления и регулирования. Обоснованно то, что государственная регуляторная политика открывает новые методические и практические подходы к оптимизации и последовательности, предсказуемости и стабильности отношений государства с субъектами рыбохозяйственной деятельности в рыночной среде. Предложено сформировать Государственный реестр рыбохозяйственных водных объектов (их частей). Даны предложения относительно оптимизации арендной платы субъектами хозяйствования за использование земель водного фонда, предоставленных для целей аквакультуры.

Ключевые слова: государственная регуляторная политика, аграрный сектор, государство, государственное регулирование, регуляторный акт, экономика, методика, гидротехнические сооружения, специальное водопользование, аренда.

RIBALCHENKO K. O. DEVELOP A CONCEPTUAL BASIS FOR IMPLEMENTATION OF REGULATORY POLICY IN FISHERIES ACTIVITIES

The basic approach to coverage of the conceptual foundations of state regulatory policy in the fisheries is highlighted. The article proves that government regulatory policy should be aimed at ensuring conditions for sustainable economic growth and improving sectoral governance mechanisms and regulation. It was proved that the state regulatory policy opens new methodological and practical approaches to optimization and consistency, predictability and stability of the state's relations with the subjects of fisheries activities in the market environment. A form State Register of fishery water bodies (their parts). The proposals for optimizing the rental agents for aquaculture use of land and water fund, which provided for the purpose of aquaculture.

Keywords: state regulatory policy, agriculture, government, government regulation, economics, methodology, waterworks, special use, rent.